

3. Суперечності та перспективи розвитку економічної системи в умовах світової фінансової кризи

С.О.Полковниченко

к.е.н., доцент

Н.В.Аркадьєва

студентка

Чернігівський державний інститут економіки і управління (м.Чернігів)

МІСЦЕ ЧЕРНІГІВЩИНИ В РЕГІОНАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Проблема інвестиційного забезпечення є однією з найбільш складних для України. Її вирішення в умовах дефіциту внутрішніх фінансових ресурсів неможливе без залучення іноземних інвестицій. Україна потребує збільшення притоку інвестиційних ресурсів на технологічне переоснащення виробництва, створення нових робочих місць, розвиток експортних і імпортозаміщуючих галузей тощо.

У світовому потоці прямих іноземних інвестицій (ПІІ) на українську економіку припадає менше 1%. Незначний потік ПІІ можна пояснити тим, що серед європейських постсоціалістичних країн Україна сприймається як країна з найбільшим ризиком. За оцінкою Європейського центру досліджень підприємницький ризик інвестицій в Україну складає 80% [1].

Та незважаючи на недостатню привабливість інвестиційного клімату, відбувається щорічне зростання обсягів іноземного капіталу, вкладеного в нашу країну. Так, навіть у кризовому 2009 р. Україні вдалося збільшити ПІІ за січень – вересень на 2972,1 млн. дол. США або на 8,3% до початку року (в 2008 р. за той же період приріст склав 8079,4 млн. дол. або 27,3%). Загальний обсяг ПІІ на початок 2009 р. складав 35723,4 млн. дол. США, що на 20,9 % більше обсягів ПІІ на початок 2008 р. (29542,7 млн. дол. США), а в порівнянні з 1995 р. ПІІ зросли майже у 74 рази [3].

Іноземні інвестиції досить нерівномірно розподіляються по регіонах України. Як свідчить статистика, найбільш привабливими для іноземних інвесторів є: м. Київ, де на початок 2009 р. було зосереджено 13321,5 млн. дол. США ПІІ (37,3% від загального обсягу іноземного капіталу); Дніпропетровська

область – 2667,3 млн. дол. (7,5%); Харківська область – 1599,4 (4,5%); Донецька область – 1508,8 (4,2%); Київська область – 1301,2 млн. дол. (3,6%); Одеська область – 991,5 млн. дол. (2,8%); Львівська – 930,7 млн. дол. (2,6%); Запорізька область – 835,6 млн. дол. (2,3%) [3]. Тобто близько 60% іноземних інвестицій вкладається в економіку 8 регіонів країни. Така ситуація залишається незмінною з 1995 р. Саме в цих регіонах більш розвинена інфраструктура, достатня пропозиція виробничих ресурсів, місцеві органи влади забезпечують активну підтримку іноземним інвесторам у формі консультацій, поширення інформації, пошуку партнерів, розробки й реалізації інвестиційних проектів.

Найменше обсягів ПІІ на той же час спрямовано в економіку Хмельницької (137,3 млн. дол., або 0,4%), Чернігівської (94,4 млн. дол., або 0,3%), Кіровоградської (63,0 млн. дол., або 0,2%), Чернівецької (60,1 млн. дол., або 0,2%) і Тернопільської (58,7 млн. дол., або 0,2%) областей [3].

У розрахунку на одну особу у 2009 р. (станом на 1 жовтня) найбільше ПІІ надійшло до м. Києва (5403,8 дол. при середньому показнику по Україні 837,5 дол.), Київської (838,7 дол.), Дніпропетровської (815,9 дол.), Харківської областей (724,1 дол.). Найнижчі показники мають Чернігівська (76,6 дол.), Чернівецька (69,5 дол.), Кіровоградська (63,9 дол.) та Тернопільська (62,8 дол.) області [3].

Як свідчить статистика, Чернігівщина належить сьогодні до аутсайдерів залучення ПІІ. До того ж у нашій області спостерігається галузева та територіальна диспропорція інвестування.

Найбільша увага іноземних інвесторів прикута до промислових підприємств Чернігівської області, де у 2009 р. було зосереджено 70,2 млн. дол. іноземних інвестицій (81,8% загального обсягу ПІІ), у т.ч. у переробній промисловості – 62,9 млн. дол. Зокрема, суттєві обсяги інвестицій внесено у виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 46,9 млн. дол., хімічну та нафтохімічну промисловість – 7,9 млн. дол. США. У сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги вкладено 8,9 млн. дол.

(10,4%), що є недостатнім, враховуючи аграрний напрямок діяльності регіону. На підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку акумульовано 5,5 млн. дол. (6,4%).

ППІ залучають лише 97 підприємств області. Провідне місце (70,7% загального обсягу) за обсягами вкладеного капіталу продовжують утримувати міста Прилуки – 43,9 млн. дол. та Чернігів – 16,8 млн. дол. США. Незначні вкладення зосереджені на підприємствах Бобровицького, Городнянського, Ічнянського, Прилуцького та Сосницького районів [2].

Чернігівська область має всі можливості перетворитися в інвестиційно привабливий регіон завдяки таким факторам як потужний сировинно-ресурсний потенціал, вигідне географічне розташування та наявність унікальних туристичних об'єктів. Чернігівщина є прикордонним регіоном, розташованим неподалік столиці, а це формує потужні перспективи використання транзитності території, розвитку сервісних служб та бізнес-інфраструктури.

Значні диспропорції, які існують у розвитку регіонів України, можуть бути нівельовані з залученням масштабних іноземних інвестицій. Для успішного розв'язання проблеми необхідно розробити цілеспрямовану інвестиційну політику щодо залучення та використання іноземних інвестицій як центральними, так і місцевими органами влади. Саме ефективна державна політика повинна забезпечити баланс регіональних пріоритетів залучення та використання іноземних інвестицій.

Література

1. Товстиженко О.В. Роль іноземних інвестицій в інтенсифікації розвитку вітчизняного виробництва // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №1. – С.104-108.
2. <http://cg.gov.ua>
3. www.ukrstat.gov.ua